

100 éves a Budapesti Koncertmuzsika Zenekar

XXXIII. ÉVFOLYAM 2. SZÁM 2023.

ZeneSzó

A MAGYAR KÓRUSOK, ZENEKAROK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK
SZÖVETSÉGE – KÓTA LAPJA

KÓTA-DÍJAK
ÜNNEPÉLYES ÁTADÁSA

2023 – A 2. szám tartalomjegyzéke:

Címlap: KÓTA-díjak ünnepélyes átadása

Tervezte: Baukó Krisztina

Hátlap: 100 éves a Budapesti Koncertmuzsika Zenekar

KÓTA-Díjasok (Pribay Borbála)	3. oldal
KÓTA-díjak kategóriák szerint	4-11. oldal
Köszönőlevél a KÓTA munkatársainak (Rozgonyi Éva)	12. oldal
Száz éves volt a Budapesti Öntevékeny Koncertmuzsika Zenekar (Perneczki László)	12-14. oldal
Emlékezés Fejér Kálmán zenepedagógusra (Csirák Csaba).....	14-18. oldal
Hírcsokor a nemzetiségi énekkaraink életéből (Saltzer Géza)	18-19. oldal

KITÜNTETÉS

Dr. Lengyel Erzsébet

a Magyar Kultúra Napján, 2023. január 22-én a **Béres-díj Szolnok kultúrájáért** kitüntetést vette át, amellyel a magyar művészetért, a kultúra ápolásáért, fennmaradásáért és az újabb generációk számára való továbbadásáért történő odaadó munkáját ismerték el.

Szeretettel Gratulálunk!

KÓTA-díjasok a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium dísztermében

ZeneSzó

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA - lapja XXXIII. évfolyam. HU ISSN 1215-0436

A szerkesztőbizottság elnöke: Szesztay Zsuzsa, mentor: Márkusné Natter-Nád Klára – Korrektúra: Mocskonyi Mirella

Tagjai: Kéry Mihály, Kocsis Klára, Ruthner Judith, Vajna Katalin ☞ Főszerkesztő: Vadász Ágnes, +36 30 297 4314

A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az írások szellemét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.

A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közölték nem használhatók fel.

Kiadja: A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA. ☞ Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtktár, E-mail: asreklam@gmail.com

A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.

Előállítja: Poremba Nyomda, 1162 Budapest, Kistelek u. 6/a.

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél.

E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu Faxon: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444

Egy példány ára 400,- Ft ☞ Előfizetési díj egy évre 4000,- Ft (10 szám)

KÓTA-DÍJASOK 2022.

2023. január 21-én tartotta idei díjátadó ünnepségét a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA. A nem hivatásos kórus-, zenekari és népzenei élet kiemelkedő képviselőinek a Magyar Kultúra Napja alkalmából nyújtották át a kitüntetést, melyet a díj 2004-es megalapítása óta a szövetség szakmai bizottságainak javaslatai alapján ítél oda a szervezet. A KÓTA-díjakat számos különböző kategóriában osztják a kiemelkedő eredménnyel végzett művészi munka és a közösségért végzett áldozatos tevékenység elismerésére – idén 14 kategóriában 29 díjazottat ünnepelhettünk.

A Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium Nagytermében tartott átadó ünnepségen a hagyomány szerint az érintett együttesek közül néhányat meg is lehetett hallgatni: fellépett az Országos Széchényi Könyvtár Kórusa Eckhardt Mária és Gupcsó Ágnes vezényletével, valamint a Durányik László vezette Aurin Leánykar. Hallhatta még a közönség a Szabadkai Zeneiskola Népi Ének Tanszék képviselőiben a Dalkötő Énekegyüttest és a Zlatovez (Aranykötés) Triót – művészeti vezetőik Török Noémi és Tamara Štricki Seg.

A díjakat átadták:

Birinyi József, a KÓTA társelnöke

Mindszenty Zsuzsanna, a KÓTA társelnöke

Gerenday Ágnes, a KÓTA Művészeti Bizottságának elnöke

Hraschek Katalin, a KÓTA Ifjúsági Énekkari és Zenepedagógiai Szakbizottságának elnöke

Zemlényi Katica, a KÓTA Felnőtténekkari Szakbizottságának elnöke

Saltzer Géza, a KÓTA Nemzetiségi Szakbizottságának elnöke

Horváth Gábor, a KÓTA Zenekari Szakbizottságának elnöke

Pribay Borbála

A 2022-es évre vonatkozó KÓTA-díjakat az alábbi személyek, együttesek és intézmények kapták.

Az Országos Széchényi Könyvtár Kórusa

Az Országos Széchényi Könyvtár Énekkara 1970 őszén alakult. Az együttes különleges célja, hogy a közkinccsé tegye az Országos Széchényi Könyvtárban őrzött kevésbé ismert műveket. Több, mint öt évtizeden át végzett páratlan szakmai munkájuk emeli őket a legkiválóbbak közé. Az énekkar alapító és vezető karnagyja Eckhardt Mária, hangképző tanára és másodkarnagyja Gupcsó Ágnes.

Idős Csenki Imre Vegyeskar

Az énekkar több mint 30 éves fennállása alatt egyik bástyája a vidéki, kisvárosi énekkaroknak. A civil szervezetként működő együttes számára nagyon fontos, hogy ápolják és – első sorban régiójukban - népszerűsítsék a magyar kóruskultúra hagyományait. Az énekkar az évek alatt egy nagy családdá nőtte ki magát: gyerekektől egészen a nyugdíjasokig énekelnek a kórusban. Karnagyuk immár 10. éve Szűcs Magdaléna.

Durányik László karnagy, ének-zene tanár

1995 óta a Kecskeméti Kodály Iskola tanára, karnagyja. Az elmúlt évtizedekben Magyarország egyik leg-sikeresebb kóruscsaládját nevelte ki. Diákjai egy rendkívüli értékrendet, látásmódot, kulturális szemléletet, világlátást, a csapatszellem és a közös munka szépségeit tapasztalhatják meg a kóruséneklés csodáján keresztül. Több nemzetközi verseny zsűritagja, nemzetközi konferenciák, tanfolyamok vezetője, karnagyja, tanára, a Kodály koncepció elkötelezett „nagykövete”.

Nemes József karnagy, ének-zene tanár

A debreceni Szent Efrém Görögkatolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tanára, a Lautitia Kóruscsalád karnagyja. Irányítása alatt közel 200 kórustag énekel hétről hétre az iskola különböző kórusai-ban. Számos hazai és nemzetközi verseny rangos díjának birtokosa.

Munkájában különös hangsúlyt kap a barátságos és vidám légkör, egy olyan közösség megteremtése, ahol az elfogadás, valamint az összetartozás jegyében élnek meg a közös alkotás örömét.

Jámborné Márkus Emőke és Jámbor Zsolt ének-zene tanárok

Jámborné Márkus Emőke és Jámbor Zsolt a Kecskeméti Református Általános Iskola és a Kecskeméti Református Gimnázium tanárai. Mindketten hosszú évek óta meghatározó zenei szakemberei Kecskemét-nek. Pedagógiai munkásságuk, kórusvezetői tevékenységük, a kodályi hagyományok valamint a protestáns egyházzenei értékek megőrzésében kifejtett tevékenységük példaértékű.

Seres Attiláné ének-zene tanár, karnagy, népdalkörvezető

Mezőtúr város díszpolgára, nyugalmazott történelem, ének-zene tanár, karnagy, az ének-zene munkaközösség vezetője, tanfelügyelő. A több mint 50 éve működő, többszörös Aranypáva-díjas mezőtúri Mongol-Agrár Zrt. Népdalkörének művészeti vezetője. Félévszázados, kiemelkedő színvonalú, elhivatott zenepedagógusi, karnagy, népdalkörvezetői munkásságát ismerjük el a KÓTA-díjjal.

Pécsi Vonósok

Az 1975-ben alakult, nem hivatásos, tehát polgári foglalkozást folytató muzikusokból álló zenekar a nagy koncertek mellett hangsúlyt fektet arra, hogy a gyerekeket játékos ismeretterjesztő matiné koncerteken, a fiatalokat cross-over produkciókon keresztül szólítsák meg. Gyakran adnak karitatív jellegű, jótékony célú hangversenyeket is fogyatékkal élőknek, elviszik az élő zene hangjait idősek otthonába, de akár a börtönbe is. Missziójuknak tekintik, hogy Baranya megye kisebb településein is megszólaljon az élő komolyzene.

A díjat átvette: Győri Kornél karmester és Borbás Kinga, a zenekar elnöke

ZONGORAKÍSÉRŐ KATEGÓRIA

Schárffy Zoltánné Halmos Erika zenetanár, korrepetítor

A soproni Horváth József Alapfokú Művészeti Iskola zongoratanára és korrepetitora, Sopron kulturális életének aktív formálója, kóruskoncert nélküle szinte elképzelhetetlen. Több helyi énekkart kísér fellépéseken, minősítéseken, országos és nemzetközi fesztiválokon. Alapító tagja és állandó zongorakísérője a Sonitus Scarbantiae (Sopron Hangja) Női Karnak. Négy évtizedes munkássága elismeréseként most KÓTA-díjban részesül.

Varga Csilla zongoraművész

Varga Csilla a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola elvégzése után az Országos Filharmónia szólistája lett. Repertoárjában a zongora - és kamaraművek széles skálája szerepel, a XX. századi magyar zeneszerzők műveinek tolmácsolását különösen fontosnak tartja. A zongorista növendékek tanítása mellett fiatal művészek zenei továbbképzésében is részt vesz. Az Erkel Ferenc Vegyeskar munkáját közel húsz éve segíti zenei-támogatói, zongorakísérői munkájával.

ZENESZERZŐ, ZENEÍRÓ KATEGÓRIA

Bánkövi Gyula zeneszerző

A Bartók Rádió vezető szerkesztő munkatársa. Munkásságában fontos helyet foglalnak el a kórus kompozíciók. Érdeklődése a különleges hangzások iránt nem csupán zenekari- és elektroakusztikával kombinált kamaraműveiben, hanem kórusdarabjaiban is tetten érhető. A felnőtt énekkarok mellett gyermekkarra, illetve a legkisebbek számára is szívesen komponál.

Ittészné Kövendi Kata zeneíró, pedagógus

Ének- zene tanár, angol szakos nyelvtanár, szakíró, fordító, a kecskeméti Kodály Iskolában generációkat tanított csaknem öt évtizeden át. A zenei angol tárgy megteremtője. Nevéhez fűződik az első angol-magyar zenei szaknyelvi szótár, valamint a Kodály nyomában Budapesten című könyv. Munkássága a zenei angol területén egyedülálló és nélkülözhetetlen.

KÓRUSÉNEKES, KÓRUSTITKÁR KATEGÓRIA

Istántsuly Dezső kórusénekes

1962 óta – 60 éve – hűséges tagja a Győri Liszt Ferenc Kórusnak. 1972 óta titkára, 2020-tól elnöke. Lehetetlent nem ismerő szervező és közösségépítő vezéregyénisége példaértékű. Jelenleg is hűséggel, lelkesen és fiatalos lendülettel segíti a karnagy és a kórus munkáját.

Pintér Örs kórusénekes

Építész mérnök, 51 éve a Budapesti Monteverdi Kórus tenor énekes és sokirányú segítsége, aki az együttes életének jelentős eseményein, a Monteverdi Fesztiválok szervezésében, az utazásokban, a jubileumok és a rendszeres hangversenyek körüli teendőkhöz mindig nélkülözhetetlen volt. Szerény és fáradhatatlan tevékenységét, valamint a fél évszázad kóruskoncertjein való éneklését köszönjük meg e díjjal.

Dr. Tóth Katalin kórusénekes

Már kisgyermek korában kitűnt énekhangjával és kitűnő tanulmányi eredményeivel. A Semmelweis Orvostudományi Egyetem elvégzése után a III. kerületi Óbudai utcai Házi gyermekorvosi rendelőben, és iskolaeorvosként is szolgált. Emellett több, mint 50 évig nagy örömmel, odaadással és különös hűséggel énekelt a Torockó téri Pasaréti Református Egyházközség Palló Imre Énekkarának szoprán szólamában.

NÉPZENEI KATEGÓRIA

Szabadkai Zeneiskola Népi Ének Szak

A Vajdaságban egyedül ezen intézményben működik Népi ének szak, melynek legjobb népdalos növendékei - köztük a tanszak jelenlegi vezetője, Török Noémi is - a magyar népzenei mozgalom legmagasabb szintjét képviselik. Szólistáik, a Dalkötő Leánykórus többszörös Aranypáva-Nagydíjas, „Hajnal akar lenni” Kárpát-medencei Népdalverseny- és „Felszállott a páva” győztes. A Szabadkai Zeneiskola Népi Ének Szakának Magyarországon is ható, kiemelkedő munkásságát KÓTA-díjjal ismerjük el.

A díjat átvette: Dragana Nikolić igazgató, Tamara Štricki Seg tanszakvezető és Török Noémi népi ének tanár

Nyársapáti Népdalkör

A hagyományokban szegényesebb alföldi településen a többszörös Aranypáva-díjas és Aranypáva-Nagydíjas Nyársapáti Népdalkör az egész magyar nyelvterületről válogatott népdalok, hangszeres zenék jól szerkesztett színpadra állításával teremtett példamutatóan gazdag hagyományt, Nagy Erzsébet együttesvezető és Kovács László KÓTA-díjas népzeneész, művészeti vezető irányításával. Magas színvonalú munkásságukat KÓTA-díjjal ismerjük el.

A díjat átvette: Nagy Erzsébet együttesvezető és Kovács László művészeti vezető

Pörbölyi Népdalkör és Citerazenekar

Tolna megye hagyományokban gazdag tájegységén, a Sárközben található az alig 600 lakosú Pörböly, amelynek háromszoros KÓTA Aranypáva-díjas Népdalköre és Citerazenekara - Bogár István, a Népművészet Mestere, majd Antal István Gábor, a bajai Eötvös József Tanítóképző Főiskola adjunktusa és Jozic Szilvia egyesületi elnök irányításával - 40 éve kiemelkedő szinten élteti, műveli, népszerűsíti a népzenei örökséget idehaza és külföldön. A gemenci erdő népzenei hírnökei 2022-ben KÓTA-díjban részesülnek.

A díjat átvette: Antal István Gábor művészeti vezető és Jozic Szilvia egyesületi elnök

Csesztregi Pávakör

A kis zalai faluban, Csesztregen 1971-ben alakult az elszánt, jó énekes férfiakból népdalkör, hogy saját népdalaikat éltesse. Az ízes zalai dalok mellett más tájegységekről is merítenek zenei anyagot magával ragadó előadásaihoz. Molnár Ferencné művészeti vezető és Ifj. Horváth Károly népzene kutató szakmai felkészítésével a zalai „tisza forrás” ikonikus hírvivőivé váltak. A KÓTA Népzenei Staféta átvevőjeként a Zenei Világnapi Népzenei Találkozó házigazda szerepét töltötték be. Munkásságukkal hétszer érdemelték ki Aranypáva-Nagydíjat. A KÓTA elnöksége a félévszázados kiemelkedő tevékenységéért KÓTA-díjat adományoz a Csesztregi Pávakörnek.

A díjat átvette: Molnár Ferencné művészeti vezető

Csili Népdalkör

A pesterzsébeti Csili Népdalkör 2004 óta teremti, ápolja mintaszerűen a „tisza forrásból” merített népdalos hagyományokat. Szeghalmi Ágnes karnagy, ének-zene tanár vezetésével, a KÓTA-val együttműködve rendezik meg a rangos Pesterzsébeti Népzenei Találkozókat, minősítőket, szakmai továbbképzéseket. A kétszeres Aranypáva-díjas együttes a Kárpát-medencében, a világban kiemelkedő hírvivője a magyar népzeneinek. Elhivatott munkásságukat a KÓTA elnöksége KÓTA-díjjal ismeri el.

A díjat átvette: Szeghalmi Ágnes művészeti vezető

Csókai Csalogány Asszonykórus - Kiss Tóth Erika elnök, Tóth Rozália művészeti vezető

A csókai Móra Ferenc Magyar Művelődési Egyesület Csalogány Asszonykórusa 27 éve töretlen lelkesedéssel, a felmenőktől tanult veretes, ízes bánáti stílussal, jó kedvvel kiáltja világba a csókai népdalokat, az elődök ma is aktuális, éltető üzenetét. Tóth Rozália népdalkörvezető és Kiss Tóth Erika egyesületi elnök irányításával a csókai csalogányok Bodor Anikó-díjat, a Vass Lajos Nagydíjat, KÓTA Olsvai-díjat és többször Aranypáva-Nagydíjat érdemelték ki. Dalaikat, vajdasági népekeiket, népi imádságaikat előadásaikon túl

színvonalas CD-k, dalgyűjteményes kiadványok hirdetik. Kiemelkedő hagyományőrző munkásságukat a KÓTA elnöksége KÓTA-díjjal ismeri el.

A díjat átvette: Kiss Tóth Erika elnök és Tóth Rozália művészeti vezető

Gyulai Pro Musica Román Kórus

1991 novemberében alakult az énekkar. Létszámuk 25 fő, a tagok között pedagógusok, diákok, nyugdíjasok, különböző foglalkozású gyulai román emberek énekelnek. Repertoárjuk az európai kórusmuzsika klasszikus, romantikus és modern irányzatai mellett mai román szerzők műveit, román egyházi énekeket, román és magyar népdalfeldolgozásokat is tartalmaz.

A díjat átvette: Adrian Bugi karnagy és Oroján István elnök

Nikola Tesla Szerb Közoktatási Központ Kórusa - Olivera Mladenovic-Munistic karnagy

A Budapesti Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium általános iskolai és gimnáziumi Leánykórusa 1994-ben Olivera Mladenovic - Munistic ének-zenetanár kezdeményezésére alakult meg. Műsorrendjükben szerb népdalfeldolgozások, szerb és nemzetközi hírvivő szerzők egyházi és világi művei szerepelnek. Fellépésük nélkül ma már elképzelhetetlen a budapesti szerb kulturális és társadalmi események sora.

A díjat átvette: Olivera Mladenovic - Munistic karnagy

Bartal Lajos ének-zene tanár, karnagy

A Balassi Bálint Nyolcévfolyamos Gimnázium nyugalmazott ének-zene tanára, az iskola egykori igazgatóhelyettese, 44 évet tanított egykori gimnáziumában. Karizmatikus egyéniség volt, kisugárzása mindenkire magával ragadott. Tanítványainak utat nyitott, élményeket, erőt és önbizalmat adott a tudás és a zene szeretete mellé. Elkötelezett és aktív tagja volt a KÓTÁNAK, itthon és külföldön is elhivatottan képviselte a szervezetet.

A díjat átvette: özvegye, Bartal Lajosné

Torják Vilmos zenepedagógus, karnagy, karmester

A Salgótarjáni Ifjúsági Fúvószenekar, a Salgótarjáni Ifjúsági Szimfonikus Zenekar, a Salgótarjáni Bányász Fúvószenekar, a Nagybátonyi, később Doráti Kamarazenekar egykori művészeti vezetője, a Váczi Gyula Alapfokú Művészeti Iskola volt zenetanára. Zenekaraival állandó résztvevője volt a város kulturális életének; küldetésének érezte, hogy a művészi érték iránti igényt újra felélessze Salgótarjánban és környékén.

A díjat átvette: özvegye, Torják Vilmosné

Gyüdi Sándor Liszt-díjas karnagy, karmester, zeneigazgató

A Szegedi Szimfonikus Zenekar igazgatója több évtizede résztvevője a szegedi, a hazai és a nemzetközi zenei életnek. A kórusmuzsika iránti elkötelezettsége vezette a matematika-fizika tanári hivatás irányából a zenei pályára a Canticum Kamarakórus, majd a Szegedi Nemzeti Színház Kórusa, a Szegedi Egyetemi Énekkar valamint a Debreceni Kodály Kórus élére, és napjainkig irányítója a szegedi Vaszy Viktor Oratóriumkórusnak is. 1994-ben hozta létre a Szeged Városi Kórus egyesületet, melynek huszonöt éven át látta el elnöki teendőit. A KÓTA-díj köszönet széles látókörű, karizmatikus közösségalkotó tevékenységéért, több évtizedes, fáradhatatlan munkájáért.

A díjazott külföldön vezényelt, a díjat nevében átvette: Erdősné Fagler Erika karnagy

Kecskés Barbara szerkesztő-műsorvezető, Bartók Rádió

A Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi karán végzett magyar szakon majd művelődés- és felnőttképzési menedzserként, később a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem ének- kamaraművész szakán szerzett felsőfokú képesítést. A Bartók Rádió szerkesztő-műsorvezetőjeként 2017 óta vezeti az „Énekelj velünk” című heti kórusmagazint, amely a vokális zene, a kórusok és kórusvezetők, illetve az aktuális koncertek egyik legfontosabb megjelenési alkalmá lett. Kecskés Barbara kiváló, empátikus riporter, aki mindig a legmagasabb szinten felkészült, számára a műsorkészítés valódi hivatás.

Erdősné Fagler Erika ének-zene tanár, kóruskarnagy

Szülővárosa, Szeged kóruséletének évtizedek óta nélkülözhetetlen részvevője. A Szeged Városi Kórus egyesület vezetőségi tagja, a Pro Musica Alapfokú Művészeti Iskola alapítója. Szerteágazó tevékenysége

ének-zene tanárként, szakvezetőként, karnagyként, kórus- és iskolaalapítóként, a kórusélet és a zenei versenyek szervezőjeként jelentős mértékben gazdagította a város kulturális életét. Elismertsége, tekintélye, töretlen munkabírása és értékrendje példaértékű.

Dr. Tóthpál József címzetes főiskolai tanár, kandidátus

Pályájának egyes szakaszai a közművelődéshez, a felsőoktatáshoz, a kultúrakutatáshoz, más szakaszai a művészeti-zenei közelethez, a magyar kórusmozgalomhoz és a hangversenyszervezéshez kötődnek. Tóthpál József 1980-1993-ig a KÓTA főtákkára, majd a Választmány elnöke volt, jelenleg tiszteletbeli elnöke. Személye szorosan összefonódik a KÓTA újkori történetével - ezzel a díjjal köszönjük meg mindazt, amit a magyar kórusmozgalomért tett.

A díjat nevében átvette fia, Tóthpál Gergely

ROZGONYI ÉVA karnagy, tanár

Kettős hivatását a legendás Békés-Tarhosi énekes iskola alapozta meg, a miskolci Zeneművészeti Szakiskolában Kardos Pál gazdagította és mélyítette el. A Zeneakadémián Szőnyi Erzsébet és Vásárhelyi Zoltán növendékeként 1964-ben kapott kitüntetéses diplomát. Tanított Szolnokon, Szegeden, Kecskeméten és az Egyesült Államok intézményeiben óvodától felső fokig gyakorlatilag minden korosztályt. Együtteseit szisztematikus kórusnevelő munkával jelentős hazai és nemzetközi sikerekre vezette. Nemzeti és nemzetközi kórusversenyek zsűrijének tagja, illetve elnöke. Határainkon belül és kívül számos karnagy kurzust tartott, a legközelebbit ez év nyarára tervezi. Egyéb elismerések mellett Liszt-díj és Bartók-Pásztory-díj fémjelzi a munkásságát. Az a cappella irodalom széles spektrumú repertoárja mellett jelentős zenekari kíséretes művek előadása kapcsolódik az általa 33 évig vezetett Bartók Kórus tevékenységéhez. Hangversenyait kórusainak kristálytisza hangzása, valamint a művek mélyreható ismeretéből fakadó, azok lényegét megragadó szuggesztív előadás jellemzi. Tudását, zenei műveltségét, sokirányú tapasztalatait a magyar kóruskultúra szolgálatába állította, kóruszövetségünk munkájának a mai napig alapvető támasza.

KÖSZÖNŐLEVÉL A KÓTA MUNKATÁRSAINAK

Kedves Mindannyian!

Hazatérve a Magyar Kultúra Napja előestjén megtartott díjátadó ünnepségről, szeretném kifejezni az elismerésemet és köszönetemet a színvonalas estért.

Az igen alaposan előkészített, gördülékeny rendezvény minden pillanata profizmusról, gondos háttér-munkáról árulkodott, beleértve a vetítést, a konferálást, a kórusok mozgatóját, az oklevelek-plakettek-virágok percre pontos kézbeadását.

A közreműködő kórusok, kis együttesek szép műsorából is kiemelkedett a Kölcsey Ferenc-Erkel Ferenc: Himnusz írása-komponálása előtt himnuszként énekelt Boldogasszony anyánk dallamát megszólaltató kánon előadása, valamint a műsort keretező Himnusz és Szózat közös éneklése.

Jelenlévő, nem muzsikus felnőtt hozzátartozóim szerint ilyen élményben még nem volt részük.

Sajnálom, hogy a KÓTA elnökével és főtítkárával nem volt alkalmam kezét fogni a mívés plakett átvételkor. A KÓTA további tevékenységéhez valamennyi munkatársnak számos sikert, erőt, derűt, sok örömet kívánok

Szíves üdvözléssel

Rozgonyi Éva

SZÁZ ÉVES VOLT A BUDAPESTI ÖNTEVÉKENY KONCERTMUZSIKA ZENEKAR

1922. Európa az első világháború sebeit ápolja. Októberben III. Viktor Emánuel miniszterelnökké nevezi ki Mussolinét, decemberben megalakul a Szovjetunió. A zavaros helyzet ellenére a magyar kultúra töretlenül fejlődik. Bemutatják Bartók A kékszakkallú herceg vára című operáját Frankfurtban, Dohnányi Ernő A vajda tornya című operáját az Operaházban, karácsonykor a Fővárosi Orfeum átalakított helyiségeiben létrejön a mai operettszínház jogelődje. Ugyanebben az évben zenetanárok baráti köre zenekart hoz létre Kőbányán. Az együttes Nagy Kálmán és Négyesi András irányításával a II. világháború és az azt követő viszontagságok dacára is fennmarad és folytatja alkotó tevékenységét, elérhetővé téve az igényes komolyzenét sokak számára.

A művészi fejlődés a 60-as években bontakozik ki. 1960-tól Lénárt Elek vezeti a zenekart, mely 1967-től a Vegyipari Szakszervezet támogatását is élvezzi, az Egyesült Gyógyszer és Tápszergyár lesz a működési helye.

1973 szeptemberében az alapító fia, Nagy Norbert áll az együttes élére. Bemutatják Sugár Rezső Divertimentóját a Pataky Művelődési Központban. A rendszerváltás kedvezőtlenül érinti a zenekart, elveszíti korábbi szakszervezeti támogatását és felszerelésének nagy részét (például kottatára nagy részét bezúzzák!). Ennek ellenére a muzsikások tovább folytatják munkájukat, a Vasutas Zeneiskola Pro Musica zenekaraként működnek a Rózsa utcában. 1997-ben sikeres Bécs melletti (Klosterneuburg) szerepléssel ünnepli az együttes 75 éves jubileumát. 1999-ben a zeneiskolát olyan helyre költöztetik, ahol nincsen akkora terem, ahol zenekari próbát, netán koncertet lehetne tartani, így ezután minden erőfeszítést arra kell fordítani, hogy a zenekar megfizethető helyhez jusson. Rövid átmeneti idő következik a Közleke-

dési Minisztérium Dob utcai székházának rendezvényteremében, majd 2000-tól az Egyetemi Katolikus Gimnázium próbaterem biztosításával támogatja az együttest. 2002-től itt a zenekar támogatása megszűnik. Ismét a Vasutas Szakszervezet menti meg az együttest próbaterem felajánlásával a Nyugati pályaudvar területén, a Podmaniczky utcában, a szakszervezet könyvtára és tanácsterme épületében.

2006 nyarán Bodrogszerdahely polgármesterétől kapunk meghívást, ennek eredménye a 2 koncertes 3 napos szlovákiai kirándulás, valamint az, hogy 2006. augusztus 29-én a Pozsonyi Rádió magyar adásában közel fél órás riportműsorban mutatja be öntevékeny zenekarunkat, amelynek tagjai és karnagya mindenféle díjazás nélkül szolgálják a nemzeti kultúrát. 2007-ben azonban sürgősen el kell hagyni ezt a tervezett Kormányzati Negyed területén lévő próbatermet is, (az épület azóta is üresen áll). Ekkor az I. kerületi Szent Benedek Gimnázium fogadja be az együttest. 2011-ben egy újabb költözés után (mert a Szent Benedek iskola Albertfalvára költözik) a zenekar az Újpesti Ifjúsági Házban találja magát. Itt már valamivel hosszabb időt töltünk, 7 évet. 2015-ben karnagyunk, Nagy Norbert, aki 42 éven át vezette a zenekart, 85 évesen átadja a vezénylő pálcát az Operaház karmesterének, *Csányi Valériának*, (Nagy Norbertet 2022-ben, 92 évesen temettük el). 2018-ban költözünk át a felújított Láng Művelődés Központba (LMK), ahova az állandó saját művészegyüttesek közé befogadtak minket. Úgy reméljük, hogy végleg befejeződött a költözködések időszaka.

Mindemellett a Zenekar sikereit és azt, hogy a mostoha körülmények sem törtek meg fejlődését, a muzsikások kezdetek óta fennálló baráti közössége és zene iránti elkötelezettsége biztosítja életkortól, vallástól és képzettségtől függetlenül. Ennek felismerése és elismerése eredményeképpen magánkezdemenyezésre jön létre **2004-ben az Alapítvány a Koncertmuzsika Zenekarért**, (az alapító Nagy Norbert öccse Nagy Kálmán Ervin volt), amely esélyt ad a Zenekar fennmaradására és további fejlődésére. A zenekar azóta is **Koncertmuzsika Zenekar** néven

eredményesen, de egyelőre nehéz körülmények között saját erejéből él és dolgozik, a hiányzó külső anyagi támogatást pályázatokon nyert összegekkel pótolja (Nemzeti Kulturális Alap, Weiner Alapítvány, Budapest I. ker., IV. ker. és V. ker. önkormányzata).

A Zenekar repertoárja a barokk irodalomtól a klasszikán és romantikán át az opera, operett irodalomig terjed, de benne néhány XX. századi kortársmű is szerepel. A teljes operák világából a Varázsfuvola és a Don Pasquale, az operettekéből a János vitéz is felkerült a repertoárunkba. A zenekarunkkal szólolistaként rendszeresen szerepeltek és szerepelnek rangos művészek, fiatal tehetségek, többek között Ardó Mária, Házy Erzsébet, Kukely Júlia, Németh Judit, Pitti Katalin, Szilfai Márta, Csák József, Eötvös Csaba, Anatolij Fokanov, Leblanc Győző operaénekesek, Német Marika operett-primadonna, Egri Mónika, Fellegi Ádám, Hegedűs Valér, Homor Zsuzsanna, Hornok István, Kassai István, Kemenes András, Király Miklós, zongoraművészek, Bársony Péter brácsaművész, Gelencsér Gábor, Onczay Csaba gordonkaművészek, Virág András orgonaművész, meghívott karmesterként Bíró Attila, Medveczky Ádám. Az új tehetségek között Várda Zsófia vadászskürt, (aki 2005-ben a Luxemburgi UGDA-versenyen bronz díjas helyezést ért el), Kuna testvérek (Valéria, Márton, Gyula és Bence) rézfúvós kvartettje, (akik 1996-ban a pozsonyi nemzetközi kamarazenei versenyen első lettek, és a nagydíjat is ők kapták), Divald Regina, (aki 2015-ben a debreceni Nemzetközi Mosonyi Mihály zongoraverseny győztese volt) lépett fel velünk.

A zenekar jelenleg teljes fafúvós és vonóskarral rendelkezik és egy ütőhangszeressel, összesen 36 törzstaggal. Állandó rézfúvósaink nincsenek, ha szükséges, kiegészítőket hívunk. Így inkább Koncertmuzsika Kamarazenekar néven kellene szerepelelnünk. Állandóan fejlődő, jelentősen gazdag kottatárunk van, mindenki a saját hangszerén játszik, hangtechnikai felszerelésünk nincs. A centenáriumi évben összesen 12 fellépésünk volt, többek között egy szabadtéri szereplés a Gödöllői Arborétumban a Kisvasút családi napján, egy jótékonsági operett előadás, (a Kacsóh Pongrác János vitéze a Nemzetközi Gyermekmentő szolgálat szervezésében, a IV. kerületi önkormányzat támogatásával), 1 két házi koncert az LMK-ban a zenekar tagjainak, mint szólolistáknak a részvételével és természetesen a két nagy centenáriumi koncert.

A zenekar ünnepi centenáriumi koncertjeire, egymás utáni két napon, a székesfehérvári Nepomuki Szent János (Ciszterci) templomban 2022. november 12-én 19 órakor és Budapesten, a XI. kerületi Magyar Szentek templomában 13-án 16 órakor került sor

„Szent István király koncert” címmel, amelyeken L. v. Beethoven: István király nyitánya, Erkel Ferenc: Magyar Cantate-ja és Erkel Ferenc utolsó nagy műve, az István király operarészletei hangzottak el, Csányi Valéria karmester

vezetésével, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával. A hangversenyeken a 100-ik évet ünneplő zenekar kórus-vendégeiként a – **Fővárosi Énekkar és a Budaörsi Sapszon Ferenc Kórus** tagjaival megerősített – **István Király Operakórus** (karigazgató Somogyváry Ákos) és az 50 éves fennállását ünneplő székesfehérvári **Primavera Kórus** (karigazgató Szarka Andrea), valamint Blaga Krisztina, Pánczél Klaudia, Ambrus Ákos, Kádár Szabolcs János és Koczka Tamás énekművészek járultak hozzá a teltházas koncertek sikeréhez. A budapesti hangverseny keretében került átadásra a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége, a KÓTA elnökségének köszönetét kifejező *„Díszoklevél a magyar zenekultúra szolgálatában végzett kiemelkedő művészeti munkáért”*, amelyet Somogyváry Ákos, a KÓTA Tanácsadó Testületének elnökétől a zenekar nevében Csányi Valéria karmester és dr. Perneczky László gyémántdiplomás gépész- és aranydiplomás villamosmérnök zenekari tag, az Alapítvány a Koncertmuzsika Zenekarért kuratóriumának elnöke vettek át.

Végül feltétlenül meg kell említenünk a zenekar tagjai közül néhányat (akik nélkül

nincsenek koncertek). Így a közelmúltból két koncertmesterünket, akik önzetlen közreműködésükkel aktív profi zenészként támogatta, támogatja a zenekart. Az egyik, aki több évtizeden át a zenekar munkájánál *Nagy Norbert* karnaggyal együtt meghatározó volt, a zeneiskolai hegedűtanárnő *Sebők Irén*, a másik, a jelenlegi koncertmester, az Operaház nyugalmazott hegedűművésze, *Kovács Katalin*. További megemlítendő: *Dr. Geszti Tamás*, aki az egyik legidősebb, egyben a zenekar egyik legrégebbi tagja és szükség esetén másodkarnagya, az elméleti fizika nyugalmazott professzora, a nyugdíjas mérnök *Latorczai Miklós*, aki már 45 éve a zenekar első hegedű szólamának a tagja, a még aktív történelem tanár *Nagy István*, a zenekar legrégebbi fúvós (klarinétos) tagja, a nyugdíjas hegedűtanárnő *Jakabné Kovács Márta*, aki már régóta a második hegedű szólamavezetője és az alapítványi kuratórium „háziasszonya”, a mellette hegedülő, még aktív számítástechnika-tanárnő *Virányi Erzsébet*, a zenekar (több mint 300 zeneművet tartalmazó) kottatára kezelője, végül és nem utolsó sorban a fiatal generációt képviselő oboistánk, a pénzügyi szakember *Füriné Gálig Ildikó*, aki az alapítványunknál magára vállalta a zenekar hálátlan könyvelési feladatai mellett a kuratóriumban (egyelőre) a „másodhegedűs”-i, de a feladatok zömét a hátán hordozó ügyvezetői pozíciót.

Perneczky László

Megjelent a *Parlando* 2023/1. számában.

EMLEKEZÉS FEJÉR KÁLMÁN ZENEPEDAGÓGUSRA 1935.12.07 - 2022.07.05.

A gyökerek

Kovácszna – Háromszék – (vár) megyében, a volt Kézdi járásban található Futásfalva. Kun László királyunk életveszélyes harci helyzetből futásnak eredt, itt lelt menedéket a Hamar családnál. Ez a legenda magyarázza a település nevét. Nevezetessége az 1856-ban Szent András tiszteletére emelt templom és az 1828 épült Hamar-Vargyassy-udvarház. 2002 óta a római katolikus egyház hivatalos zarándokhelyeként tartja nyilván a templomot.

Ebben a székelyföldi faluban született *Fejér Kálmán* 1935. december 7-én. Édesapja *Fejér Márton* földműves. Hét testvér közül öten maradtak életben. Ketten az embert próbáló mezőgazdasági munkát vállalták, hogy a másik három testvér tanulhasson. Az édesanyjuk 39 éves korában meghalt, a gyermekek félárva maradtak.

Minden ebben a futásfalvi falusi házban dőlt el, ahol a

gyermek *Kálmán* megtanult furulyázni a nagyapa által készített hangszeren, ahol az édesapa hegedült, ahol az édesanya, *Dénes Julianna*, gyönyörű énekhangja keltett áhítatot a lelkekbe, ahol a padláson egy citera hevert, mert kell a fölösleg, hogy mi magunk ne váljunk fölöslegessé. Ott dőlt el minden, ahol az volt természetes, hogy mindenki tudott legalább egy hangszeren játszani.

Kálmán a negyedik osztály elvégzése után *Kolozsváron*, a *Móricz Zsigmond Népi Kollégiumban* tanult tovább, ahol *Dancsuly András*sal (1921-2012, pedagógiai író, egyetemi tanár), *Antal Árpáddal* (1925-2010, irodalomtörténész), *Sütő András*sal (1927-2006, író) szívott egy levegőt. Élen járt az önkéntes kultúrmunkában. A Magyar Népi Szövetség

tanítóképző a következő állomás. Innen oklevéllel a kezében *Gelencén*, *Komandón*, *Futásfalván*, *Kézdivásárhelyen* tanító. A katonaságon keresztül hosszú út vezetett a *kolozsvári Gheorghe Dima Zeneművészeti Főiskolába*.

Kolozsvári évek

A *kolozsvári években* meghatározó esemény *Fejér Kálmán* életében a *Guttman Mihállyal* (1926-2013, zenetanár, karnagy, zenepedagógus) való találkozás, amiből barátság lett. Barátságuk örök életre szól, de ezt 1962-ben egyikük sem tudta. *Guttman Mihály* ekkor a *kolozsvári Zenei Középiskola igazgató-tanára*. Mint saját fiát pátyolgatta *Kálmán* szakmai és emberi életútját. Jobb kezekbe nem is kerülhetett. Jellemének otthon lerakott alapköveire *Guttman Mihály* mesterien építette az ifjú jövőjét. *Zenei anyanyelvünk* megismerése és elsajátítása fontos szerepet játszik jellemünk alakulásában és önmagunk megtartásában, vallotta *Guttman Mihály*. *Kodály Zoltán* erről így ír:

„Ami megtartott Európában idáig, majd csak megtart ezután is. Mi lehet az? Nem az, amiben alkalmazkodtunk, hasonlókká lettünk a környezetünkhöz, hanem amiben különböztünk tőle. Hisz, ha mindenben hasonlókká lettünk volna, eltűnt volna a magyarság. Így is sokat letett mivoltából ezer év alatt. De megtartotta külön lelkiségét. Annak két legmegfoghatóbb megnyilvánulását: a nyelvet és a zenét.” Tegyük hozzá: a beszélt anyanyelvet és a zenei anyanyelvet.

Fejér Kálmán odahaza *Futásfalván* beleszületett abba, amiben különbözünk tágabb környezetünktől: magyar zenei anyanyelvünkbe. És itt állunk meg egy lélegzetvételnyre. Elképzelhető-e olyan ember, akinek nincs anyanyelve? Ugye nem? És olyan ember, akinek nincs zenei anyanyelve? Amint a beszélt, úgy a zenei anyanyelv ismerete, megélése sem csu-

egyik gyűlésén üdítő eseményként *Fejér Kálmán* citerázott. Akkor még csak két hangszeren játszott, ma már ebbe a sorba tartozik a furulya és a citera mellett a trombita, hegedű, nagybőgő, zongora, orgona, tangóharmonika. Érdemes összegezni: egy ember nyolc hangszeren! (Manapság nyolc emberre nem esik egy hangszer!)

A kézdivásárhelyi

pán műveltség, nem csupán képzettség kérdése, egyszerűen tiszta levegővétel, tiszta élet, tiszta gondolkodás, természeti lényünk megélése, ahogy *Fényi István* írja: „hát keressük a kedvet a fában, vizekben, égi szelekben.”

Szatmárnémetiben

1965-ben zenepedagógia szakon szerzett oklevelet a *kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémián*. Még abban az évben zeneelmélet és szolfézs tanár a *szatmárnémeti zeneiskolában*. Ebben az iskolában kezdte zenetanári pályáját és innen megy nyugdíjba. Ezért lehet őt a hűséges ember és a kitartó nevelő címmel kitüntetni.

Közben a magánélete új színekkel gazdagodott. 1966-ban *Vajdahunyadon*, a római katolikus templomban családot alapított *Lukács Erzsébet* (1944-2015) műszaki rajzolóval. *Erzsike* dolgozott, világra hozott és felnevelt két lányt, *Olgát* (1967) és *Imolát* (1971), ellátta a családot, felvette a telefont, énekelt az egyházi kórusokban, színházba és hangversenyre járt *Kálmánnal*. A 40. házassági évfordulójukon már három unokával dicsekedhetett. Az új helyzetben a férji-apai, a tanári és az önkéntes tevékenységek között oszlott meg *Kálmán* élete. Külön-külön mindhárom teljes embert kívánna, de *Kálmánból* csak egy van. Itt jött be a hitves megértő együttműködése, az a bizonyos háttér munka, ami lehetővé tette *Kálmán* számára a harmadik életet, az önkéntes tevékenységet.

A népzene oktatását tartotta szem előtt az 1965-től Szatmárnémeti lelki, szellemi és zenei életének alakításába szerepet vállaló Fejér Kálmán. Közben a zeneelmélet és szolfézs tanár 1968-69-ben szaktanfelügyelő, majd ismét „csak” tanár. A nyughatatlan ember 1971-72 között az iskolai feladatok mellett a *Tara Oasului* hivatásos népi zenekar szakirányítója. 1998-ban elérte a nyugdíjas korhatárt, de mint nyugdíjas is tanított még tíz évig. Körülbelül ennyi szerepelhet a munkakönyvében abból, ami a hivatalos, fizetett munkakört illeti.

A harmadik harmad

Életének harmadik harmadáról nincs fi-

zetéses elszámolás, mert nem pénzkeresetről, ellenkezőleg: adományozó életről szól.

Több mint egy évtizeden át 1968-1979 között kamarakórust vezetett. „a kórus közösségformáló, fegyelemre, egymás iránti figyelemre nevel.” valotta. Ezt a munkáját is nagy szakmai és társadalmi elismerés övezi. Legyen példa erre az 1972-ben Brassóban elnyert Gheorghe Dima plakett.

Közben a bartóki és kodályi gondolattól áthatva népzene gyűjtött megyénk falvaiban. Mentette, ami még menthető volt. Gyűjtött, és amit gyűjtött, tanította, visszaadta a forrásnak, amit kapott. Ennek pedig olyan eredménye is lehetett, hogy a szatmáriak magukra ismertek, otthonosabban érezték magukat szülőföldjükön. A magyar népzene tanítása magyaroknak otthonteremtő, építő munka.

Sokan kérték a közreműködését, a segítségét. Így a Harag György Társulat, vagy a Zsidó Hitközség. 1986-87 között a szatmárnémeti Zsidó Hitközség gyermekkórusának irányítója volt. Ennek az emléknek az élménye csapódik le a „Szép dallamos zenéjük tett szövetségessé és csodálójukká” című dolgozata, amely a Szatmári zsidó emlékek című könyvben jelent meg 2001-ben.

Zenepedagógiai szakmunkái az elméleti és gyakorlati készenlétben lévő nevelőről árulkodnak. 1986-ban jelent meg Szenik Ilona (Jagamas Jánosné, 1927-2019, népzene kutató, egyetemi tanár) szakmai bátorítására, a Zenetudományi Írásokban „Az abszolút hallás kialakítása és fejlesztése” című dolgozata, melyről László Ferenc, az igényességéről híres esztéta a legnagyobb elismeréssel beszélt évtizedek múlva is.

Szatmárnémetiben, ahol magyar népzenevel foglalkoztak, onnan nem hiányozhatott Fejér Kálmán, pedig már látogatást tett nála egy szívroham (szívszélhűdés) is. Önkéntes munkásságának újabb helyszíne a Bartók Egyesület, amelynek alapító tagja és munkása.

2000-ben jelent meg első kiadásban, majd 2002-ben újból, aztán harmadik kiadásban a „**Zeneelmélet és szolfézs tankönyv magyar első osztályosok számára**” című munkája, melyhez kapcsolódik a „**Szolfézs példatár**” tanári kézikönyv, melyben a népi dallamvilágból merít. Hatalmas úrtölt be ez a mű, ugyanakkor észrevéti, hogy a magyar első osztályosok kezébe olyan szolfézs könyvet kell adni, amely a magyar népdalok világából hoz példákat, magyarázatokat és nem utolsó sorban élményeket a növendékek számára. Két legyet ütött egy csapásra: szolfézs és népzene tanított egyszerre. A nyomtatott kiadványok sorában említsük még meg, hogy több népdalfeldolgozása is megjelent Fejér tanár úrnak különböző alkalmi kiadványokban is.

Külön művelődéstörténeti fejezet Szatmárnémeti életében az 1973-1983 között az Iparosotthonban szervezett tánc ház. A romániai tánc házmozgalom egyik legjobban működő intézményesített változata volt a szatmárnémeti. „Engem egy héten át Könczei Árpád és Könczei Csilla oktatott a vonó kezelésére. Ez teljesen más a tánc házban, mint

például a klasszikus zenében” – emlékezett Fejér Kálmán a szakmai átállásról. A híressé vált tánc ház-zenekar primása Germán Péter volt, Dobránszky Sándor a brácsás és a gordonon Fejér Kálmán játszott. Germán Péter és Dobránszky Sándor távozása után Bertók Adalbert és Tamás Tibor lépett a zenekarba. A korabeli állapotokra jellemző, hogy a tánc ház oktató a Magyarországról önkéntesen átjáró Gábor, akinek a vezetéknevét ma is homály fedi. Azokon a tánc ház estéken döbbsent rá Fejér Kálmán maga is a néptánc nevelő, jellemet és testet erősítő hatására. Barátságok, szerelmek, házasságok szövődtek ebben a közösségben, mert a tánc ház erős közösségépítő alkalom. Az állambiztonság emberei is felfigyeltek a tánc házra és az oda járó fiatalokra. Mindenki gyanús lett, aki beállt a táncba!

1991-től a „Hajnal akar lenni” népdal-éneklési verseny szakirányítója.

Fejér Kálmán ellenőrizte a beküldött dalokat, hogy megfelelnek-e a kiírás feltételeinek, azaz valóban népdalokat választ-e a versenyző, javíttatta a népdalcsokrok összeállítását, népi zenekarra hangszereltbe a versenyzők csokrait, minden évben készített mintegy száz népdalból összeállított ajánlót az énekesek számára. A verseny Szatmár megyei szakaszára ő készítette fel a Szatmár megyei énekeseket, ő próbált a versenyek előtti napokban a helyi és a vendégénekesekkel, és ha kellett, zsűrizett is.

Művelődéstörténeti pillanat a város életében a Székelyfonó bemutatása. 2008. január 27-én, a XVIII. Hajnal akar lenni népdal-éneklési verseny zárásaként került bemutatásra Kodály Zoltán Székelyfonó című dalműve, az előző énekversenyek legjobbjainak fellépésével. Közreműködött: András Orsolya, Demeter Panna, Érsek Csaba, Gergely Zoltán, Herczeg Csilla, Németh Sándor, Schupler Lotti, valamint a szatmárnémeti római katolikus és református templomok egyesített kórusa. Az oratóriumszerű előadást Fejér Kálmán tanította be.

A 2009-es esztendőben jelent meg az Otthonom Szatmár megye sorozatban a „**Hajnal akar lenni, válogatás szatmári népdalokból**” című munka. Az első olyan kötet, amelyik nem veszi tudomásul a tri-

anoni határokat, a magyar kultúrát egységesnek látja. A Fejér Kálmán és dr. Olsvai Imre által válogatott anyagban a határon túli Szatmárból és a Romániához csatolt szatmári gyűjtésből egyaránt találunk dalokat. A kötet dedikálásakor Kálmán beírta: „**Szatmár csak egy van**”.

Fejér Kálmán újabb könyvvel jelentkezett 2011-ben, az Otthonom Szatmár megye sorozatban. Címe részben az előzőhöz hasonlóan Hajnal akar lenni, de itt válogatást hozott az elmúlt húsz évben a versenyen elhangzott legszebb népdalokból.

A Románia Magyar Dalossövetség (RMD) földrajzi régiók alapján szervezi meg a munkáját. Egy időben ennek az országos szervezetnek, a Románia Magyar Dalossövetségnek az alelnöke (1994), aztán a Dalossövetség partiumi régiójának (Szatmár és Máramaros megye) felelőse. Ezekben a szerepkörökben számos szakmai továbbképzőt, kórusfesztivált, fúvószenekari tanfolyamot, karmesterképzőt, szakmai találkozót szervezett, vagy vett részt ilyeneken.

A közös éneklés öröme nem hiányozhat Fejér Kálmán életéből. Két egyházi kórusnak is tagja volt: a Hildegarda kórusnak, és a székesegyház Glória kórusának. Hogy ez mit jelent? Sok-sok gyakorlás és jelenlét a vasárnapi és ünnepi miséken, gyakorlás és jelenlét esküvőkön, és jelenlét temetéseken. Számtalan alkalommal énekel a hídon túli temetőben temetéseken, mert ott is kell a 2-3 tagú kórus.

Tagja volt a Máltai Szeretetszolgálatnak. Ruhaneműt és ételt hurcolt és osztott télen-nyáron, esőben-fagyban városunk szegényeinek. A kívülálló észre sem veszi, hogy ez a munka leköti az önkéntes hűsvétjét, karácsonyát, szilveszterét, amikor a családdal való együttlétre kell fordítani az időt. Ebben a munkájában mutatkozik meg legvilágosabban és legegyszerűbben keresztényi magatartása: úgy ad, hogy senki sem tudja ki az adakozó, hogy senkit nem kötelez le, hogy névtelen marad. Nem jelent meg újságban, nem olvassák fel a nevét, nem kap kitüntetések, mert a keresztény ember névtelenül ad.

A közért dolgozó Fejér Kálmán másik nagy jelentőségű tevékenysége a Germán Péter által létrehozott német alapítvány romániai gondnoksága. Három szállítmánnyal összesen több tonna kottaadomány érkezett Szatmárnémetibe. Annak a hatalmas adománynak az elosztását, tárolását, nyilvántartását végezte. A több mint 3 millió márka értékben érkezett kottákból a moldovai Kisinyovba éppen úgy juttatott Fejér Kálmán, mint Nagyváradra, Kolozsvárra, Brassóba, a Romániai Magyar Dalossövetség különböző szervezeteinek, rengeteg diáknak, tanárnak, azoknak akik tényleg hasznosan forgathatják. Ez az önkéntes munka is sok-sok erőt és időt vett igénybe. nyilvántartások vezetésére, cipekedésre, utazgatásokra, szervezésekre.

Az évek múlásával az erő egyre fogyott. Fájdalmasan, panaszkodva siratta az elhagyott munkát. Elfogyott az erő, már nem járta a megye falvait, nem táncolt, nem mu-

szikált, nem kerékpározott, hanem botra támaszkodva várta a püspökség melletti megállóban 11-es autóbust. Egy legújabb kiadású könyvet tartott a kezében. Másik alkalommal ült a lócán, messzire nézett, mint aki messzire látott. Azonban még egy utolsó nagy tette futotta. 2019 nyarán jelent meg az Otthonom Szatmár megye könyvsorozat 53. darabjaként Fejér Kálmán kilencedik kötete „**Boldog nyarak Szatmárban**” címmel. Már a cím vonzza a szívet és a lelket, hiszen boldogságról ír. A futásfalvi székely legény itt, Szatmárban lett boldog felnőtt. Míg előző könyveiben a népzene gyűjtő, a népzene kutató, a zenetanár szólalt meg. addig a kilencedik könyvében népdalfeldolgozásaiból és saját szerzeményeiből nyújt át értékes gyűjteményt az énekelni vágyóknak. Aki nem tudta, hogy Fejér Kálmán számára a humor lételem, találhat ilyen dalokat is a népdalfeldolgozások között. A megzenésített versek többsége vallomás a természettel való éltető és felbonthatatlan kapcsolatáról.

Utolsó kötete, utolsó megzenésített versével (Dsida: Tízparancsolat) int búcsút az akkor 84 éves Fejér Kálmán: „amit látott, gyönyörű volt / és vele marad mindörökké / és övé marad mindörökké”.

Mindaz, amikről eddig szó volt, Fejér Kálmánnak a családi, az iskolai és a munkakörön kívüli, közösségi tevékenységei. Ezek mellett jutott ideje horgászatra is. Ezt is szenvedélyvel művelte, ugyanakkor a vízparti idők a kikapcsolódás, az erőgyűjtés órái.

A Fejér Kálmánról alkotható kép csak akkor lehet teljes, ha feleségéről, Erzsikéről, a családi háttérrel is beszélünk. Ő sem elismerésért, nem gratulációért, nem tapsokért, nem díjakért dolgozott. Műszaki rajzoló munkája mellett felnevelte két leányát, Olgát és Imolát. Három unokát mondhatott magának, közben Kálmán számára biztosította a lelki, testi didergő emberek pátyolgatásának lehetőségét. Látnunk kell, hogy amikor Fejér Kálmánról beszélünk, akkor egy harmonikus családról próbálunk hiteles képet alkotni, olyan családról, akik lyukas lelkeket foldoznak, testi- és lelki nélkülözők és didergők szenvedéseit enyhítik.

Mi emelhet egy embert a közösség figyelmének homlokterébe, hogyan lehet valaki közismert, köztiszteletben álló, szeretett

ember? Ha olyan hittel, alázattal, szerénységgel és szeretettel szolgál, szolgál és szolgál, mint Fejér Kálmán tette. Ha a szülői házból legalább egy hangszer ismeretével távozik, ha a zene olyan szerves része lesz életének, mint a léhez szükséges levegő.

Végjáték

Erzsike elment 2015-ben. Kálmánt is utolérte az öregkor minden nyavalyája. Amióta özvegy lett, egyre magányosabbá és egyre rászorultabbá vált. Ezt jelezte is minden bemutatkozás alkalmával: özvegy Fejér Kálmán vagyok, mondta. Kolléganőjével, Ibikével, mint hasonló érdeklődésűvel együtt jártak hangversenyekre, színházba, különböző irodalmi, történelmi előadásokra. Ez már az az időszak volt, amikor az alkotás nem ment, de az érdeklődés, a befogadás, korát meghazudtoló szellemi törődés működött még. Nem panaszkodott sem az állandósuló szédülés miatt, sem a kettős-látása miatt. Az öregkori nyavalyák fejlődőképesek. Lassan-lassan beleszédült az önmagát ellátni sem tudó beteg állapotába. Öregotthoni háromszemélyes szoba lett a menhelye. A másik két szobatárs mondta meg, mit kell nézniük a televízióban, miről kell társalogni. Kálmánnak nem volt szava, csak túrt, eltúrt mindenféle akarnokságot, mert ő saját magát megtúrt idegennek érezte ott. Így lett a pótolhatatlan Fejér Kálmánból megtúrt öregember. Aztán egy kánikulától izzó kedd este, 2022. július 5-én behunyta a szemét, az elé torló világot már nem akarta látni.

Olyan személyiségre emlékezünk, aki kemény, embert és emberséget próbáló időben megmaradt egyenes, becsületes, népük szolgálatában kitartóan következetes embernek, aki minden körülmények között erős, jó ember volt, aki szép, tartalmas, hosszú, teljes életet kapott a Teremtőtől. Jézusunk békéje kísérje további útján.

HÍRCSOKOR A NEMZETISÉGI ÉNEKKARAINK ÉLETÉBŐL

Mozgalmas heteket zártak nemzetiségi énekkaraink, dalköreink a 2022-es esztendő második felében. Bemutatásként nézzük a KÓTA-díjas Felsőgallai Német Nemzetiségi Dalkör zenei tevékenységét.

A Dalkör 1969-ben alakult *Gallai Rudolf* vezetésével. 1986 szeptember elsejétől vezeti *Saltzer Géza* karnagy az együttest. A mű-

ködedési helye Tatabánya-Felsőgallán, a Széchenyi István Művelődési Házban van. A 20 tagú kórus énekelt dalainak száma 180 német népdal, népdalfeldolgozás, kórusmű, egyházi ének, klasszikus szerzők kórusműve.

Fellépései főleg az év jeles napjai alkalmához, népszokási eseményeihez kapcsolódnak.

30 éve folyamatosan, évente szervezik a tavaszi-, az őszi dalostalálkozóikat.

Könyvek

- 1973 Fejér Kálmán-Zolcsák Miklós: Darai népdalok
- 1979 Bura László-Fejér Kálmán-Petkes József: Szatmárvidéki néphagyományok
- 2000 Zeneelmélet és szolfézs tankönyv magyar első osztályosok számára. 2000 Szolfézs példatár - tanári kézikönyv
- 2005 Fejér Kálmán-Bura László: Rózsát hintettem gyalog útra
- 2009 Fejér Kálmán-dr. Olsvai Imre: Hajnal akar lenni - válogatás szatmári népdalokból
- 2011 Hajnal akar lenni - válogatás az elmúlt húsz évben a versenyen elhangzott népdalokból
- 2011 Fejér Kálmán-Bura László: Feljött már az esthajnalcsillag - népzenei gyűjtés
- 2019 Boldog nyarak Szatmárban

Díjak

- Gh. Dima plakett (Brassó, 1972)
- EMKE Nagy István-díj (Kolozsvár, 1997)
- Ezüstgyopár-díj (Szováta, 2001)
- Identitas-díj (Szatmárnémeti, 2006)
- Kodály Zoltán-díj (Budapest, 2007)
- Az Ady Endre Társaság díja (Szatmárnémeti, 2011)
- KÓTA-életműdíj (Budapest, 2019)

Megjelent a Szamos – 2022. augusztusi számában.

Csirák Csaba

Rendszeres szereplők a mintegy 10 év óta szervezett Klasszikus zenei estek Felsőgallán sorozatban. A kezdetétől évente szerepelnek a Bach mindenkinek sorozat tababányai programjában. Részt vesznek a város, a megye, sőt országos zenei rendezvényeken.

Európa számos országában felléptek fesztiválokon, kórustalálkozókon. Több CD-, DVD-felvételt készítettek már. Rövid összefoglalásban a 2022-es év rendezvényeiről:

- 2022. januárjától egyesületi formában működik a Dalkör
- márciusban szerepeltek a Bach mindenkinek Felsőgallán tartott hangversenyén
- május 14-én tartották a Tavaszi Dalostalálkozót, a Gánti-, Várgesztesi-, s a TÁTI Német Nemzetiségi Dalkör mutatkozott be Felsőgallán.
- június 23-án Neszmélyen szerepeltek az Életet az éveknél megyei Gála koncerten.
- június 25-én Budakeszin szerepeltek a magyarországi német nemzetiségi viseltek bemutatójának programjában.
- július 02. Alsógallán köszöntötték a 30. éves születésnapját ünneplő Német Nemzetiségi Dalkört.
- augusztus 13-án Vértessomlón szerepeltek a Megyei Identitás Nap programján. A programban a Vértessomlói Német Dalkör, a Környei Óvónők Kamarakórusa, s a Dalkör is szerepelt.
- augusztus 20-án Felsőgallán, a Szent István szobor koszorúzása műsorában szerepelve nyitották a város nemzeti ünnepsorozatát.

• augusztus 26-án és október 7-én Tatán, a Német Nemzetiségi Múzeumban énekeltek a Vendégségben a múzeumban sorozat programjában.

• október elsején Újbarkon énekeltek a Szüreti rendezvény műsorában.

• október 8-án délelőtt Oklevelet vettek át Oroszlányban, mely igazolja, hogy felvételt nyertek a Megyei Értéktárba. Délután Felsőgallán szerepeltek a Szüreti programban.

• november 12-én Felsőgallán rendezték az Őszi Dalostalálkozót, mely egyben KÓTA-díjas dalkörök találkozója volt. A nívós, magas színvonalú hangverseny rangos vendégei voltak a Szekszárdi Mondschein Német Nemzetiségi Dalkör, a Fertőrákosi Német Nemzetiségi Kórus, a Budakeszi Német nemzetiségi Énekkar, s a házigazda Felsőgallai Német Nemzetiségi Dalkör, valamint a Szenior Tánc csoport.

• november 27-én Felsőgallán, a Templomban kezdték az Adventi vasárnapokon való szereplést, majd decemberben Száron, a Templomban folytatták, s még aznap Tatabányán, a Puskin Szlovák Nemzetiségi Művelődési Ház rendezvényén énekeltek adventi dalaikat.

• decemberben a Felsőgallai Nyugdíjas Klub Adventi műsorán szerepelt a Dalkör.

• december 15-én Kodály 140. születésnapján tartották a Művelődési Házban. Közreműködött Tóka Szabolcs orgonaművész, Saltzer Géza fuvolán, Bali Antalné brácsán, valamint a Felsőgallai Német Nemzetiségi Óvoda énekes csoportja, a Tatabányai Madrigálegyüttes, a Környei Magyar Dalkör. A köszöntő műsorban Klasszikus kórusművek, magyar és német népdalok, karácsonyi dallamok, Kodály hangszeres darabjai, valamint Komárom-Esztergom Vármegyében gyűjtött dallamai hangzottak el.

Nagyszerű évet zárt Felsőgallai Német Nemzetiségi Dalköre. Az év folyamán 84 próba és 26 szerepléssel szolgálta faluja, városa, a magyar zenekultúra színes palettáját.

Saltzer Géza
karnagy
a KÓTA elnökségi tagja,
a Nemzetiségi Bizottság elnöke